

Tướng Nguyễn Việt Thanh dưới cái nhìn của người Ngoại quốc

Trung Tướng Nguyễn Việt Thanh

Theo bảng lượng định của MACV thì tuy SD7BB không có gì xuất sắc hơn SD9BB hay SD21 BB, tuy nhiên Thiếu Tướng Thanh có phần nhỉnh hơn với những tiếng tốt trong quân đội. “Nhất Thắng, Nhì Chinh, tam Thanh, Tứ Trường”, là những vị tướng đánh giặc lả lướt nhưng cũng rất thanh liêm. Hơn nữa, Tướng Thanh được Đại Tướng William C. Westmoreland đánh giá là viên tướng kiệt xuất nhất trong các vị tư lệnh sư đoàn. Tuy nhiên Westmoreland và bộ tham mưu của ông ta cũng rất dè dặt không dám ra mặt thổi phồng Tướng Thanh nhiều hơn nữa, vì sự ủng hộ về phía Mỹ đối với một tướng lãnh nào đó một cách lộ liễu, ở một khía cạnh nào đó có thể là bản án...tử hình cho ông ta mà thôi. Nhưng may mắn cho Tướng Thanh, Tonton không những hài lòng khả năng tác chiến của Tướng Thanh mà “người” còn rất tán thưởng thái độ thờ ơ với chính trị của ông.

Trở lại với những huyền thoại về Thiếu Tướng Thanh. Có thể nói ông là một trong những vị tướng hiếm hoi được lòng binh sĩ và cả lòng dân. Chỉ có những vị tướng lừng lẫy khác như Trung Tướng Ngô Quang Trưởng hay Thiếu Tướng Nguyễn Khoa Nam mới đạt được cả hai thứ ấy. Danh tiếng của Tướng Thanh và lòng dân thương yêu ông to lớn như thế nào, chúng ta hãy nghe một câu chuyện cảm động do Thiếu Tướng Cố Vấn Quân Đoàn 4, ông George Eckhardt, kể lại. Trong một dịp đi thanh sát đơn vị cũ của ông là SD7BB tại Mỹ Tho, đoàn của Tướng Thanh đang dùng cơm trưa trong một nhà hàng, vô cùng âm thầm và không kèn không trống. Nhưng không hiểu sao tin tức xì ra ngoài và chẳng mấy chốc dân thị xã rần rần kéo tới như đi hội

chợ và reo hò chào mừng vị tướng thân mến của họ. Trung Tướng Thanh buộc phải ngừng bữa ăn và tiến ra chào hỏi bắt tay từng người dân một trong suốt 45 phút. Một sự kiện kỳ lạ lần kỳ diệu xảy ra ngay trước những cặp mắt sững sốt của người Mỹ.

Cũng trong thời điểm ấy Trung Tướng Đỗ Cao Trí mới vừa nhiệm chức đã hăng hái bắt tay ngay vào việc chinh đốn những sư đoàn nghiêng ngả và rách nát của ông, mà theo lượng giá của các cố vấn quân sự Mỹ thì SĐ5BB là “sư đoàn bết bát nhất chưa từng thấy”, còn SĐ25BB thì là “sư đoàn dở nhất trong tất cả các sư đoàn”, trong khi SĐ18BB cũng không khá hơn và đã được cải đổi từ sư đoàn “bù mui nút”, tức SĐ10BB ra thành sư đoàn “hên chín nút”, tức SĐ18BB cho mãi đến ngày nay. Công việc của Tướng Trí hết sức vất vả, nhưng chẳng mấy chốc phần thưởng xứng đáng đã hiện ra rõ nét. Trong cuộc tấn công của Quân Đoàn 3 vào đất Kampuchea, SĐ5BB đã không phụ lòng trông cậy của ông và đã đánh những trận để đời. Sau này Chuẩn Tướng Lê Văn Hưng cũng đã cùng với SĐ5BB tử thủ anh dũng ở An Lộc, viết nên trang sử hào hùng trong chương sử hoàng tráng của Việt Nam Cộng Hòa. SĐ18BB trong những giờ phút hấp hối của VNCH đã vượt trội lên thành sư đoàn thiện chiến nhất của QLVNCH dưới quyền của Chuẩn Tướng Lê Minh Đảo đã làm cho Văn Tiến Dũng, vị tướng “hay không bằng hên”, phải ngừng ngay tiếng hét và ngậm bô hòn ngay tại ngưỡng cửa Sài Gòn. Việt Cộng đã cay đắng quá đời và đã hèn hạ trả thù vị tướng anh dũng ấy sau năm 75 bằng cách giam ông hơn 20 năm và có lẽ ông là vị tướng ra về chót hết trong số những vị tướng VNCH. SĐ25BB của Chuẩn Tướng Lý Tòng Bá trấn thủ vững vàng ở mặt Tây Bắc Sài Gòn và chỉ chịu rã ngũ vào những giờ phút cuối cùng nhất của cuộc chiến. Riêng viên tướng trẻ từng nổi danh thế giới trong mùa hè binh lửa 72 ở mặt trận Kontum, chỉ với một mảnh rách nát của SĐ23BB đã chuyển bại thành thắng, góp phần tổng tiền tướng “hên” trong trận Điện Biên Phủ Võ Nguyên Giáp cay đắng lui về vườn đuối gà, nằm gậm nhấm nỗi buồn bại tướng.

Đánh giá của bảng tường trình thì Tướng Trí là mẫu người ngoại hạng, có thể hoàn thành những công việc hầu như là vượt quá sức người. Ngôi sao Đỗ Cao Trí sáng chói quá đời cho nên cấp chỉ huy cao nhất cũng không thích ông và có tin đồn rằng cả 2 cuộc mưu toan ám sát ông bất thành đều có sự nhúng tay từ trên tận chóp đỉnh quyền lực. Tướng Trí cũng bị tung hỏa mù là một tay tham nhũng gộc, có lẽ muốn hạ uy tín quá lớn của ông. Những tờ báo lá cải thì tung tin Tướng Trí đào địch lãng nhãng trong giới thượng lưu. Bỏ qua hết thảy những tin tức giật gân và tào lao đó, Tướng Trí đúng là một con người cứng đầu cứng cổ, khi ông dám đương nhiên thay thế hai viên tư lệnh sư đoàn cực cứng của Tonton bằng hai viên tướng có thực tài khác. Một vị tướng tài năng về năm SĐ5BB, chính là Thiếu Tướng Nguyễn Văn Hiếu. Thiếu Tướng Nguyễn Văn Hiếu từng 2 lần làm Tư Lệnh SĐ22BB ngoài Quân Khu 2 và đã tạo được nhiều chiến công vang dội, ông đã bỏ nhiều công sức nhào nặn sư đoàn “Hắc Tam Sơn Bạch Nhị Hà” 22 Bộ Binh thành một lá chắn thép không thể nào Bắc quân có thể đánh thủng nổi để cắt Việt Nam Cộng Hòa ra làm hai khúc. Giờ đây, Thiếu Tướng Hiếu về làm tư lệnh SĐ5BB, ông đã dẫn dắt sư đoàn làm nỗ lực chính, mũi đột phá của Quân Đoàn 3 trong chiến dịch tấn công sang lãnh thổ Kampuchea trong năm 1970. Để xoa dịu tự ái Tonton, Tướng Trí đã hứa chỉ đến

c cuối năm 1970 là ông sẽ nhào nặn 3 sư đoàn của Vùng 3 Chiến Thuật thành những sư đoàn thiện chiến nhất.

Cả hai viên tướng ấy và 6 sư đoàn thiện chiến đã sẵn sàng cho cuộc thử lửa trong chiến dịch tấn công sâu vào đất Kampuchea vào tháng 5, 1970 mà chúng ta quen gọi là chiến dịch KPC70. Tướng Trí được chỉ định làm tư lệnh quân đoàn VNCH làm cỏ các căn cứ Bắc quân trong khu vực Mỏ Vẹt (Parrot's Beak). Trong khi đó Tướng Thanh làm tư lệnh 4 chiến đoàn bộ binh-thiết giáp tấn công từ Vùng 4 Chiến Thuật lên hướng Bắc đến khi bắt tay với quân đoàn của Tướng Trí. Một nổi bất hạnh cho người dân vùng 4 nói riêng và cho quân lực VNCH nói chung là trong ngày đầu của chiến dịch, Trung Tướng Thanh bay thị sát chỉ huy mặt trận để thúc giục lòng quân và nhịp độ tiến quân. Chiếc UH1 trực thăng chở Tướng Thanh đã vào sâu trong nội địa KPC được gần 20 cây số thì bất ngờ đụng nhau với một chiếc trực thăng tấn công Cobra. Tất cả những người trên 2 chiếc phi cơ đều tử nạn. Cái chết của Thiếu Tướng Thanh, giờ đây là Trung Tướng Nguyễn Việt Thanh, đã phủ một màu tang tóc lên hai quân đoàn đang hùng hực hùng khí tiến công. Nhưng trái với sự hí hửng hả hê của cộng quân, Quân Đoàn 4 tuy thiếu vắng con chim đầu đàn đã tràn lên tấn công như vũ bão và đã đánh một trong những trận lừng lẫy nhất. Chuẩn Tướng Trần Bá Di, Tư Lệnh SĐ9BB đã điều động sư đoàn làm mũi đột phá chính của Quân Đoàn 4.

Tướng Trí đã tạo ấn tượng rất mạnh lên tinh thần chiến đấu của binh sĩ. Nhìn tới nhìn lui, nếu Tướng Trí không ở trên trực thăng gọi máy chỉ huy thì đã thấy ông ngồi ngất ngưỡng trên thiết vận xa M113 cùng tiến lên với binh sĩ. Lúc nào ông cũng mặc chiếc áo rằn Nhảy Dù, binh chủng hào hoa ông xuất thân, không đội nón sắt, chỉ tà tà chiếc mũ lưỡi trai đính 3 sao, dưới nữa là cặp kính đen quen thuộc nằm thường trực trên khuôn mặt đẹp hùng dũng, tay cầm cây “ba toong” vung vẩy về phía trước gào to: “Tiến lên! Nhanh Lên!”. Westmoreland đã phải viết trong bản báo cáo: “Trí đúng là một con hổ trong chiến đấu, một George Patton (tướng thiết giáp lừng danh của Mỹ) của Việt Nam.” Tuy vậy nhiều vị tư lệnh sư đoàn thuộc quyền cũng không khoái mấy cung cách chỉ huy quá lả lướt ấy, họ cho rằng Tướng Trí muốn chơi trội, ông ta chỉ chú ý đến việc tạo ánh hào quang anh hùng cho riêng mình hơn là những quyết định quân sự thích ứng. Có ít nhất hai vị thượng nghị sĩ đã lên tiếng tố giác Tướng Trí có dính líu tới đường dây buôn lậu tiền tệ ở Sài Gòn. Và nhiều cáo giác khác nữa, nhưng không làm lu mờ được những chiến công hiển hách và rõ ràng của ông.

Mặt trận Hạ Lào với cuộc hành quân Lam Sơn 719 khởi diễn hồi đầu tháng 2.1972 do Quân Đoàn 1 cùng với các binh chủng Nhảy Dù, Thủy Quân Lục Chiến, Biệt Động Quân và Thiết Giáp bị khựng lại bất lợi trong khoảng trung tuần cùng tháng. Tổng Thống VNCH Nguyễn Văn Thiệu triệu hồi Tướng Trí từ mặt trận KPC về để trao cho ông quyền tư lệnh mặt trận Hạ Lào thay thế cho Trung Tướng Hoàng Xuân Lãm. Tướng Trí như thường lệ đứng nghiêm chào vui vẻ nhận nhiệm vụ mới, to lớn hơn, khó khăn hơn. Tuy nhiên công vụ bề bộn ở Quân Đoàn 3 và diễn biến của chiến dịch KPC còn cần đến sự hiện diện của Trung Tướng Trí. Trong một phi vụ quan

sát hành quân, Trung Tướng Trí bay trên một chiếc UH1 về hướng biên giới Miên-Việt. Nhưng ông không biết rằng đó là chuyến phi hành cuối cùng. Khi chiếc UH1 bay ra khỏi không phận Biên Hòa và đang tiến vào không phận tỉnh Tây Ninh thì tình hình nó lao đảo nghiêng ngửa, mất cao độ và đâm sầm xuống đất nổ tung lên. Một số các vị trí dưới đất các chiến sĩ Mũ Nâu nhìn thấy một chiếc trực thăng bao bọc bởi khói và lửa mất cao độ và rơi chúi đầu xuống cực nhanh. Không ai có thể ngờ đó chính là chiếc trực thăng đang chở vị tướng lừng danh nhất của Nam quân. Trung Tướng Trí, giờ đây là Đại Tướng Đỗ Cao Trí đã tuẫn nạn phi cơ cùng với toàn bộ phi hành đoàn. Lại thêm một mất mát quá lớn khác cho quân lực VNCH. Có nguồn tin cho rằng Tướng Trí bị mưu sát vì thanh danh quá lừng lẫy của ông. Nhưng theo bản phúc trình của phái bộ MACV thì chính là do tình trạng thiếu kinh nghiệm bảo trì phi cơ của các chuyên viên Việt Nam, Nếu Đại Tướng Trí không bất ngờ bị tử nạn và ông ra Vùng 1 làm tư lệnh chiến dịch Hạ Lào Lam Sơn 719, biết đâu lịch sử chiến đấu bảo quốc của người miền Nam và Vùng 1 Chiến Thuật sẽ được viết bằng những trang chữ vàng chói lọi hơn. Nam quân dưới sự điều động thần sầu của vị tướng tài sẽ đánh những trận lừng lẫy, đập nát các căn cứ tiếp liệu quân sự quan trọng của Bắc quân nằm trên trục đường Hồ Chí Minh, từ đó Bắc quân không còn tiềm lực để mở trận tấn công Việt Nam Cộng Hòa trong mùa hè năm 1972.

Hai viên đại tướng cùng hy sinh vì tổ quốc đã để lại một khoảng trống lớn trong cấp chỉ huy chiến trường trong một thời gian dài và phần nào làm khựng lại đà tiến của hai Quân Đoàn 3 và 4 QLVNCH. Viên Thiếu Tướng Mỹ George Wear đã đưa ra nhận xét như sau để thay cho lời kết thúc một chương sử u ám của QLVNCH: “Một khi mà QLVNCH được chỉ huy tốt thì họ chiến đấu dũng mãnh như bất cứ quân đội nào. Họ cần những vị chỉ huy biết cách hỗ trợ một cách thích đáng và lấy được lòng tin của lính tráng thì với giá nào binh sĩ cũng sẵn sàng dâng hiến đời họ cho những giá trị tuyệt đối của chiến thắng. Trung Tướng Thanh và Đại Tướng Trí chính là những mẫu người ấy.”

Phạm Phong Dinh

phỏng theo
David Fulghum, Terrence Mailand
South Vietnam on Trial – The Vietnam Experience.
Boston Publishing Company
Source: “<http://batkhuat.net>”

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VIỆT NAM VĂN HIẾN ON LINE VỚI HƠN 10200 TÁC PHẨM